

ny

värld i bild

Den nya människan

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRUSTNING

NR 2 1975

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavägen 34, 6 tr
111 34 Stockholm
Tel 08/10 34 56

Nr 2 — 1975

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Riise Hanssen Norge
Keld Jørgensen Danmark

Foto Sid 10 Land bild

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 30 -
Postgiro 70 61 90 - 6

Finland mk 25 -
Postgiro 11 20 95 Helsingfors
Losnummerpris kr 2 50 mk 2

© NY VARLD I BILD

Tryck Br Tengs Oslo

Rädda eller redo?

Varför just nu? undrade en ahorare, när dr Klaus Bockmuhl från Basel slutat sitt föredrag om behovet av «en ny människ» i ost och vast. Angar den fragan speciellt oss har i rummet, kring kaffekopparna i en ombonad, för diskussion val lampad miljö. Vad kan vi göra, låsta mellan vetenskapsmannens kalla beräkningar, de ekonomiska systemens obehagliga faktorer och de politiska systemens jarnhårda hantering av människor?

Diskussionen kom inte till sitt slut den kvällen i Stockholm — den pågår an och kommer att fortsatta på manga moten och i många människohjartan i tiden framöver.

Ar vi rädda eller ar vi redo?

En deltagare i Karlskoga-konferensen iakttog «Den globala arbetsuppgiften upplevdes inte forlamande på handlingsviljan utan mottes av en smittande villighet att offra både sig och sitt ...»

Den globala uppgiften som handlar om människors fornyelse innebar också att vi inte ar begransade av vart eget trångt synfalt. En hjälp och en utmaning till oss sjalva kan komma från ovanat håll. Mot sodra horisonten, som brukar betraktas som mörk, avtecknar sig en man med ovanligt mod. Han har vågat ställa sig upp inför sina egna rasfränder, de vita makthavarna i sodra Afrika, och ifragasatta de fordomar man lever i. Han går direkt in på vad det borde betyda för kristna vita människor att alska sin nasta, «sarskilt om han ar svart» (Sid 14)

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavägen 34 6 tr
111 34 Stockholm
Tel 08/10 34 56

Nr 2 – 1975

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Riise Hanssen Norge
Keld Jørgensen Danmark

Foto Sid 10 Land bild

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 30 -
Postgiro 70 61 90 - 6

Finland mk 25 -
Postgiro 11 20 95 Helsingfors

Losnummerpris kr 2 50 mk 2

© NY VARLD I BILD

Tryck Br Tengs Oslo

Rädda eller redo?

Varför just nu? undrade en ahorare, när dr Klaus Bockmuhl från Basel slutat sitt föredrag om behovet av «en ny maniska» i ost och vast. Angår den frågan speciellt oss har i rummet, kring kaffekopparna i en ombonad, för diskussion val lampad miljö. Vad kan vi göra, låsta mellan vetenskapsmannens kalla beräkningar, de ekonomiska systemens obehagliga faktorer och de politiska systemens jarnhårda hantering av människor?

Diskussionen kom inte till sitt slut den kvällen i Stockholm – den pågår an och kommer att fortsätta på många moten och i många människohjartan i tiden framöver.

Ar vi rädda eller ar vi redo?

En deltagare i Karlskoga-konferensen iakttog «Den globala arbetsuppgiften upplevdes inte forlamande på handlingsviljan utan mottes av en smittande villighet att offra både sig och sitt »

Den globala uppgiften som handlar om människors fornyelse innebar också att vi inte ar begränsade av vart eget trånga synfalt. En hjälp och en utmaning till oss sjalva kan komma från ovanstående håll. Mot södra horisonten, som brukar betraktas som mörk, avtecknar sig en man med ovanligt mod. Han har vågat ställa sig upp inför sina egna rasfränder, de vita makthavarna i södra Afrika, och ifrågasatta de fordomar man lever i. Han går direkt in på vad det borde betyda för kristna vita människor att älska sin nästa, «särskilt om han ar svart» (Sid 14)

Sista fjärdedelen

Vart vi än vander oss konfronterar vi med människans brisstante formåga att klara av sin egen situation. Exempler hopar sig, och hoppet avtar

Ändå sker det något i vår krisinfekterade tid som pekar framåt. Där appeller och moralpredikningar inte haft någon verkan, där börjar handelsernas hårda logik att få det i alla läger agera en självvranssakan och ett nytänkande rum som verkar som ett svagt ljussken mot en mörk horisont.

■ Efter Watergate har miljonärens amerikaner insett att det offentliga livet måste rojas upp. Den kritiska formågan har vaknat till nytt liv. Detta beror lika mycket på Vietnam som på Watergate. Det är en besk medicin för en supermakt att acceptera att ekonomisk, militär och befolkningsmassig överlagrenhet inte är nog gentemot en fiende som är starkt ideologiskt motiverad. En del kommer att resignera, andra att kräva hämnd, men det kommer också att tvinga sig fram en nyvärdering.

■ Det mesta av nytänkandet i Sovjet görs av människor som kommit i konflikt med regimen. I ett brev till Breshnev, Kosygin och Podgorny skriver Andrei Sakharov, den sovjetiska vatebombens fader, och två av hans meningsfränder: «Det finns ingen annan väg ut ur landets svårigheter än en demokratiseringspolitik som genomförs av det kommunistiska partiet efter en noggrant utarbetad plan. Vi har ännu möjlighet att slå in på den rätta vägen

om några år kan det vara för sent.»

■ Afrika upptäcker att slutet på den vite mannens herradöme inte nödvändigtvis innebär slutet på exploatering. Kenneth Kaunda, Zambias president, skriver att en ledare i dagens Afrika «behöver all sin moraliska kraft för att undgå den försumpning som mycket makt för med sig.»

■ Japan ifrågasätter grundvalen för sin ekonomiska makt. Inte bara därför att landets egen brist på olja har visat hur avhängigt det är av andra länders goda vilja. Skadeverkningarna av otyglad materialism gör sig gällande i det egna landet: «Vi har blivit ekonomins slavar», sa en japansk politiker nyligen. «Vi har kommit till en punkt där vi måste förändras drastiskt.»

■ I Väst Europa är det inflationen och arbetslösheten som riktar strålkastaren mot vårt sätt att leva. Professor Ostlieb, chef för Världshandelsarkivet i Hamburg, skriver i *Die Zeit*: «Lösningar kommer inte att bli möjliga förrän vi upphör med att kräva ett libertaristiskt schlaraffenland, där individen oavbrutet kan höja sin inkomst och sin konsumtion, eller inskränka sin arbetsinsats eller göra bådaderna samtidigt. Den rätta terapin satts in när vi börjar kräva något av oss själva och inte är så upptagna av att kritisera samhället att vi glommer att kritisera oss själva.»

■ Råvarubrist och miljöförstoring har resulterat i en betydande ekologisk väckelse

Men lösningarna kommer att kosta något. «Den enda lösningen är en moralisk och andlig revolution», säger Maurice Strong, generalsekreteraren för FN:s miljövärd, «som är tillräckligt radikal att förändra vårt sätt att leva och genomsyra vårt politiska och ekonomiska system.»

Fakta framtvingar frågan om människan själv, vad hon är och vad hon kan bli. Vi kommer inte vidare utan att något sker med människornas inställning och mål.

Är mänskligheten på väg mot sin odestimma, en katastrof utan lik? Eller bevittnar vi en ny civilisations födslovänder? Vi själva bidrar till svaret. Oberoende av de ekonomiska och politiska maktblocken i samhället kan små grupper bli representanter, smedjor för en ny livsstil som präglas av osjälviskhet och omsorg. En förutsättning är att de lever och arbetar nära varandra, även globalt. Valmenande individualister kommer till korta inför utmaningens omfattning.

Det är viktigt att identifiera, nära och skydda de tecken på nytt liv som spirar upp bland ruinerna av det gamla. Det är viktigt att inte öda tid på att försvara strukturer och ståndpunkter som är på väg att försvinna. Både hogern och vänstern kan göra sig skyldiga till det. Att bryta sig ut ur en tids-epoks etablerade tankesätt är inte lätt. Men det är den enda framkomliga vägen in i den sista fjärdedelen av vårt århundrade. ■

Stenene skal rope

Av studierektor Silas Rydgård

Solsjenitsyns norske vard under den utvisade ryske forfattarens forsta besok i Norden, konstnaren Victor Sparre, har gett ut en bok, STENENE SKAL ROPE Forlaggare ar TIDEN, det LO-agda norska forlaget

Om Solsjenitsyn skrev Olof Lagercrantz nyligen i DN, att han ensam representerar «en andlig stormakt» Nar man laser Sparres bok får man en kans-

la av att man på nordisk mark stott på en person med något av samma tåga och dynamiska kraft som Solsjenitsyn Sparre har i norskt kulturliv gatt sina egna vagar, ofta bespottad och motsagd av kritiker och konstnarskolleger Men han har ridit ut stormarna och står nu fast rotad och erkand i norskt konstliv bla som skaparen av de fornamliga glasmalningarna i Ishavskatedralen i Tromso

Med något av renassansmanniskans obandiga aptit på livet har Victor Sparre satt sig in i det som forsiggår runt om i varlden I sin bok malar han med kostlig humor och snabba penseldrag upplevelser han gjort i Indien och Brasilien, Europa och Nordamerika Till upplevelsena hor också erfarenheter gjorda i såval Ungern som Sovjetunionen, dar han i Moskva gastat bla Sacharov

PORTUGISER OCH SYDAFRIKANER I CAUX

Ofta har jag stått i entrehallen i Mountain House i Caux och tagit emot långvaga delegationer I år fick jag for forsta gangen uppleva att sjalv komma in i den vackra hallen och halsas med schweizisk jodding och valkomstapplåder Jag råkade komma samtidigt som fem sydafrikanska studenter, som hade anlant efter en lång resa från Johannesburg Isaac, Obrie, Graham, Doris och Julia anslot sig till de tio sydafrikaner som redan var dar

Ett par veckor innan konferensen borjade visste man inte hur manga som skulle delta utöver gruppen från Sydafrika

Men människor strommade till från alla håll och under storsta delen av de två veckorna var vi 500 Mer an hundra tyskar, den storsta tyska delegationen på många år, satte sin pragel på Caux

Julen firades enkelt Professor Theo Spoerri's bortgång på sjalva julafton gav en sarskild dimension åt hogtiden Rikedomen i att vara samlade från så många lander och kulturer gjorde också sitt till

Under mellandagarna anlande 34 portugiser, den forsta storre gruppen från det landet som någonsin gastat Caux Portugals flagga hissades framfor ingången till Mountain House, medan portugiserna sjong sin nationalsång for oss andra Den gron-roda flaggan vajade i stralande solsken mot Rochers de Naye-fjallets gnistrande vita bakgrund

Det blev upplevelserika dagar for portugiserna De flesta var studenter och industrifolk, men

bland dem fanns också inslag från armen Deras latinska humor var fargsprakande De gav mycket genom sin spontanitet, sin musik och sång Men realiteterna i Portugals situation stod också i blickpunkten Flera av portugiserna har sagt att de vill komma tillbaka till Caux i sommar

De unga sydafrikanerna — svarta, vita och fargade — var i Caux for forsta gangen Spanningen mellan dem var påtaglig Några av afrikanerna rackte aldrig fram handen till halsning nar det galde vita utan anvande istallet sin knutna navel Samtidigt hade de alla en uppriktig onskan att åstadkomma ett rattvist, jamlikt samhälle utan att anvanda våld

Nick, vit sociologie studerande, sa om sin ras «Vi ar radda for ett nytt Mau Mau Vi ar liberala darfor att vi fruktar for vår sakerhet Caux har då och da gjort mig rasande Igår ville jag ge mig av, for har har

— den ryska vatebombens fader Sannolikt finns det ingen nordisk, utövande konstnar i Sparres generation, som skaffat sig en sådan bredd av världsomspännande erfarenheter som han Men det är inte bara bredden av erfarenheter som imponerar Det är också djupet

Kultur är för Victor Sparre något annat än enbart form, och konst för konstens egen skull tror han inte på Redan innan tanken på engagerad konst blivit mer allmänt accepterad, var Sparres konst engagerad Till en början stod han själv som medelpunkt i konstutövandet Men så hände något när han en dag narmade sig «konstnarsbordet» i en valkand Oslo-restaurang och mottes av en berusad, äldre konstnarskollega, som med okvadsinsord och fysiskt hot drev bort honom från bordet, medan han beskyllde honom för att utnyttja Kristus och religionen i sitt måleri I stillheten efteråt kände han i sitt samvete, att konstnarskollegan hade talat sanning och att hans måleri måste få en annan utgångspunkt

Som den handlingsmanniska Victor Sparre är, lämnade han konsten och levde i fem år nära Frank Buchman och hans vänner på resor i olika länder I två år rörde han inte en pensel Han agnade sig helt åt att hjälpa medmänniskor att finna tjänandets mening i livet, medan han själv tjänade i renhet och fattigdom som en tiggarmunk

Victor Sparre och Alexander Solsjentsyn

I denna hårda skola fann han den livsmelodi, som han sedan gett uttryck åt i sin konst och som förkämpade för kulturlivets frihet i ost och vast

Imponerande är det att läsa om hur Sparre vagrade acceptera att norsk TV vid ett tillfälle censurerade bort hans uppskattande värdering av tiden med Frank Buchman och av den ideologi för moralisk upprustning, som lanserats av Frank Buchman Hans framgångsrika och vid denna tidpunkt särskilt modiga kamp betydde, att norska massmedier i fortsättningen på ett helt annat sätt än i vårt eget land varit öppna för filmer, nyheter och informationer om den

globala kampen för moralisk upprustning I Victor Sparre erkänner även meningsmotståndarna numera, att de har en kulturskapare, värd att ta på allvar

STENENE SKAL ROPE utgör en murbräcka för en förnyelse av synen på konsten som en tjänare i uppgiften att forma människorna att ständigt mer och mer i sina liv och sitt handlande narma sig det som är rätt eller med andra ord Guds vilja med världen och dem själva Man skulle onska en svensk folkupplaga av boken med tanke på deras behov, för vilka norska annu inte utgör ett andra modersmål

jag börjat tanka »

Sydafrikanerna var med om att framföra Peter Howards pjäs «Mr Brown kommer ner för berget» En svensk skådespelerska medverkade också

Åtta av dem stannade i Europa till mitten av februari, då de

ras nya universitetstermin börjar De ville studera Moralisk upprustnings arbete i Frankrike och England En ung svensk som det senaste året arbetat med Moralisk upprustning i Rhodesia och Sydafrika, reste med dem i Europa

Temat under det sista motet av Caux-konferensen kring årsskiftet var 'tro och fruktan' Det är två alternativ som kan bli mycket aktuella under år 1975 — för oss personligen och för våra länder

Eva Masen

Klaus Bockmuhl

Den tyske teologen Klaus Bockmuhl, som tidigare uppmärksammats i denna tidning, höll nyligen inför ett kyrkligt auditorium i Annedals församlingshem i Göteborg en föreläsning om «Den nya människan i ost och vest»

I sin doktorsavhandling 1961 behandlade dr Bockmuhl marxismens människosyn, och han har sedan i en rad uppmärksammade arbeten fullföljt sitt socialistiska studium av den nya människan i ost- och vastvärlden. Här återges några huvudpunkter i Klaus Bockmuhs föreläsning i Göteborg

Den nya människan

i ost och vest

FRÅGAN OM ATT SKAPA en ny människotyp har en dominerande plats i den vetenskapliga debatten både i ost och vest, men här har den marxistiska ostvärlden ett försprång. Marxismen har redan från början haft klart för sig att om man vill skapa ett bättre samhälle och en lyckligare framtid för mänskligheten, så är en förändring av människan själv nödvändig. Det har framstått som allt mer angeläget att skapa en ny människotyp i samma man som erfarenheten visat att den sociala revolutionen 1917 inte automatiskt resulterade i den nya människan.

Men också i vest har problemet trängt sig på. Här är det naturvetenskapsmannen som söker «den nya människan». För dem gäller det inte — som för de sovjetiska filosoferna och pedagogerna — ett slutgiltigt lyft in i en guldålder. För vest-

världens naturvetare är det i första hand fråga om mänsklighetens räddning från fysiskt och psykiskt förfall, i andra hand om en förbättring.

Styrd tillväxt

Dr Bockmuhl erinrade om att en rad nobelpristagare i medicin de senaste åren kommit med radikala förslag till genetisk förbättring av människan. Herman Muller från USA har föreslagit inrättandet av spermabankar där andligt och moraliskt hogtstående givare skulle ställa sig till förfogande för artificiell befruktning. De mänskliga kvaliteter som Muller ville renodla var bl.a. broderskap, kreativitet, uttrycksförmåga, hälsa, långt liv, hög intelligens och allmän människovanlighet.

Mot detta har nobelpristagaren Paul Medawar genmalt att

det inte är bevisat att moraliska egenskaper är arftliga. Han framhåller att en social förnyelse ofta satts igång av enskilda personers etiska beslut, och pekar som exempel på den helige Franciskus och John Wesley.

Sådana moraliska utgångspunkter återfinns man hos de marxistiska tankarna, och senast har från ryskt håll Alexander Solsjenitsyn talat om nödvändigheten av en «moralisk revolution».

Den sovjetiske pedagogen Sukomlinski hävdar att «kommunister är människor som är ledna inte av andras uppfattningar utan av sitt eget samvete. Sådana personer har redan nått upp till den sanna Kommunismen och behöver ingen kontroll över sitt arbete och sina behov».

Andra sovjetiska pedagoger anger som egenskaper hos «den nya människan» förtroende, valvilja, kyskhet och hjärtats

renhet, känsla för andras behov, beredvillighet att försluta, trohet mot de egna livsmålen, enkelhet, hjärtats visdom i stället för kyligt intellekt

Efter revolutionen 1917 lekte man i Sovjet med tanken att i stil med psykologen Pawlows hundexperiment med «betingade reflexer» överföra dressyren av det undermedvetna på människor och därigenom sakra det avsedda sociala beteendet. Numera tankar man mera på fostern av den unga generationen genom skolans inflytande. En berömd sovjetisk slogan lyder «Lararen är partiets allierade nummer ett i skapandet av den nya människan»

Dr Bockmuhl citerade också ett uttalande i den indiska tidningen Himmat av Kina-kannaren John Roots «Genom hela den kinesiska kommunismens historia betonas, mycket mer än fallet är i Ryssland, en 'omfostern' och en 'hjärtats förvandling' som metoder att föredra framför massiva sociala utrensningar»

Murar rasar

Övervinnandet av den mänskliga egoismen framstår som ett olost problem både i öst och väst, konstaterade Klaus Bockmuhl. Men det finns en tredje

vag till «den nya människans» födelse

— Det finns ingen vag till den nya människan som inte går över en nedbrytning av den gamla människan. Korset kommer före uppståndelsen. Det gäller också för den enskilda människan i vår tid. Det racker inte med en förbättring av samhället. Människan måste konfronteras med absoluta moraliska normer och uppleva en omprovning från botten av sitt eget liv. Den gamla människan måste dö, och genom Guds förlåtelse föds den nya människan.

Men en sådan förnyelse av människan måste också direkt omsättas i de medmänniska relationer där hon konkret lever. Förändringen kan inte vila i hennes eget inre liv. Den gäller också den minsta sociala enhet som är samhällets byggsten «du och din broder». Nyskapelse innebär försoning, och nedbrytningen av murarna mellan oss och vår nästa blir faktiskt en förutsättning för människans fortsatta umgänge med Gud. Ändring skapar enighet.

Små gruppers makt

På det sättet kan det sedan vaxa fram vad som på revolutionärt språk kallas «liberated pockets», områden som befriats från självskhet och splittring, och aktionsgrupper som kan påverka samhället genom sin utstrålning. Lenin har någonstans talat om «det osjälviska initiativet hos små grupper vars insats åstadkommer en omsvängning i massornas inställning». I kristenhetens historia finns det många exempel på detta.

Framtiden ligger hos små spontana grupper som förverkligar Guds herravalde och försoning mellan människor i sina vardagliga beslut, eller för att

tala med Marx «i sitt empiriska liv, i sitt individuella arbete och sina individuella förhållanden». Det är mycket möjligt att den «stora» politiken är av sekundär betydelse när det gäller utvecklingen av ett verkligt mänskligt samhälle.

Vissa politiker är medvetna om detta och spanar efter ansatser till nytt liv och spontant ansvarigt handlande. En regering kan ha nog så goda avsikter beträffande en försoning med ett grannland — men om den inte får stöd av frivilliga initiativ som förändrar folkopinionen i riktning mot försonlighet och övervinnande av traditionella fördomar, hogmod och hamndbegär, så är regeringens avsikter ineffektiva. I en demokrati kan regeringen i sista hand inte driva en politik utan folkets stöd, och på långre sikt kan inte heller en diktatur göra det.

Modell från öst

Små grupper av förnyade människor som åstadkommer försoning, det är de verkliga förnyarna av samhället. De är människor som inte bara hittar på kostnadsbesparande tekniska nyheter. De är sådana «förnyare på det sociala området» som de sovjetiska samhällsfilosoferna nu efterlyser. Ty det stora problemet är att utvecklingen av de medmänniska relationerna inte har hållit jämna steg med det tekniska framåtskridandet.

Den nya människan är den som självständigt, av sin egen innersta övertygelse gör vad som är gott och nödvändigt för samhället och som har förmåga till samarbete och försoning. Denna teoretiska modell från öst är riktig. Men frågan hur den skall förverkligas har blivit mer angelägen än någonsin.

Nordisk storfamilj i Karlskoga

140 danskar, finlandare, norrmän och svenskar kom till en nyårs-samling på Karlskoga folkhog-skola. En norsk deltagare karak-teriserade den så här

«Det har inte varit en konferens utan snarare ett naturligt sätt för olika sorters människor att leva samman. Om en journalist kom hit och frågade folk vad de varit med om, skulle han antagligen få många olika svar — Jo, jag har varit på en lantbruks-konferens — Jag har varit på en konferens för utbildning — Jag på en sång- och musikfestival — Och jag på en samling, där de många barnen stått i centrum.

Alla dessa svar skulle vara riktiga. Hit kom folk från alla dessa ålders- och yrkesgrupper och levde samman som en stor familj. I en tid när vi delas upp i så många grupper som ofta står emot varandra, langtar människor efter att leva samman som HELA människor i en HEL samhallsgemenskap.»

Vad berordes då under dessa dagar? Har folket frågor som nämndes i inbjudan? 1) Världens svält och vårt överflöd. 2) Utbildningen och framtiden. Vart är vi på väg? 3) Konst, musik, litteratur, teater och film som ger tro, glädje och mening åt livet. 4) Vad kan Nordens folk och minoriteter göra för krisområden i andra delar av världen?

Harintill återges några synpunkter som snappades upp i Karlskoga

Vi ställde ett par frågor till en av deltagarna i Karlskoga, förre distriktsföreståndaren i Svenska missionsförbundet, Herbert Axelson, Karlstad

— Vad gav konferensen Dig personligen?

— Min tidigare kontakt med Oxfordgrupprorelsen och numera MRA har närmast bestått i personliga relationer med enskilda medlemmar av Missionsförbundet, vilka varit aktiva inom MRA och tidigare Oxfordgrupprorelsen. Och dessa kontakter har varit enbart positiva. De har varit aktiva även inom sina församlingar och betydtt en tillgång i särskilt det personliga väckelsearbetet.

Vad det gäller min erfarenhet av konferensen i Karlskoga, vill jag säga, att jag tyckte att dess framställda arbetsuppgif-

ter var synnerligen både väsentliga och angelägna, inte minst vad det gällde det svåra världslaget och vad detta krävde av insatser på ort och ställe.

Denna globala arbetsuppgift upplevdes inte förslående på handlingsviljan utan mottogs av en smittande villighet att offra både sig och sitt för denna kallelse. Och angelagenheten att stå under Guds ledning tog sig många och goda uttryck, som på mig gjorde ett starkt intryck.

— Kan man tala om en kristen ideologi?

— Om man med kristen ideologi menar läran om en ide som kan upphojas till ett personligt och allmant handlingsmonster, så kan man grunda detta på klart angivna kristna grundsatser. Den främsta kan vi hämta från Jesu bergspredikan, nämligen den gyllene regeln: «Allt vad I viljen, att människorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem.» Denna regel har Jesus själv upphojt till en monsterbild, förpliktande för alla bekännande kristna. Den är samtidigt en kallelse till oss att för den vidare till alla människor.

För min del tycker jag att MRA:s fyra absoluter om arlighet, renhet, osjälviskhet och kärlek är som ett spektrum från den gyllene regeln som ljuskallan. Jag har sett någon gång en kritisk anmärkning mot be-teckningen absolut i detta sam-

F distriktsföreståndare H Axelson

Munns ni braket om jordens form? Var den verkligan rund? Folk gapskrattade vid tanken Ett barn kunde väl begripa att vore jorden rund sa skulle ju folk på undersiden ramla av och hamna rakt i helvetet

Men sa kom ett nytt begrepp, en ny tanke Allting på jordens yta attraheras mot jordens centrum En ganska självklar lag,

tycker vi Det ar ju inte bara applen som faller och slar sig — Plotsligt kunde alla acceptera att jorden verkligan var rund

Kan vi mojligan i stor skala slappa det ekonomiska tagandets plana jordskorpa och acceptera en annan ide, mer realistisk, en gwandets ideologi

Dr Fred Richter (bilden)

Tecknat för NVIB av Karl Olov Steen

manhang Men ingen har kunnat i stallet foreslå t ex relativ, relativ arlighet osv går ju inte alls, i varje fall inte som en norm eller en appell Alltså borde alla kristna bekannare kunna samlas om en ideologi utformad i den gyllene regeln och i de fyra absoluterna

Siat om SIA

Riksdagsman Två synpunkter på SIA 1) Man kan inte losa problemen i skolan om man inte tar itu med de stora problemen utanfor, t ex mellanolet och

hela alkoholfrågan 2) Inom en demokrati måste det finnas vissa spelregler som ar gemensamma for alla Spelreglerna ar inte till for att forstora spelet utan for att få det att fungera I fotboll och ishockey har man skarpt kraven, skarpt reglerna, och det accepteras, for man vill att spelet skall fungera Men i skolan har man inte gjort på samma satt och tagit hansyn till reglerna

For några år sedan log man åt samvetet, men nu borjar man tanka annorlunda Man deklarerar «på heder och samvete»

Skall Gunnar Strang se till att samvetet fungerar riktigt den 15 februari, då måste han också se till att det fungerar året om

Elev Studierektorn kom med ett forslag till regler for samlivet i skolan Han bad oss om våra ideer och forslag Vi i nian skrev egna regler for all personal i skolan De blev ganska stranga Studierektorn tyckte de var for stranga och gjorde om vårt forslag sa att det blev likadant som hans eget

Vi hade en «timme till forfogande» om SIA Det var mycket dålig uppslutning Lararen sa att SIA kommer inte att berora er, for ni har slutat skolan nar SIA skall borja Vi tyckte det var botten att resonera på det viset Vi kommer väl också att ha barn en dag Vi ar inte den sista generationen

Skolkurator Flera elever har kommit till mig och fragat «Kan du hjalpa mig flytta hemifrån, for mina foraldrar ar valdigt besvarliga» Jag brukar svara «Vill du att jag ska trafa dina foraldrar?» Det vill de ofta Vad de egentligen vill ar inte att flytta hemifrån utan att få kontakt med foraldrarna I den skola dar jag tjänstgör ar det eleverna som åstadkommit de strangaste reglerna I bland protesterar larare och sager att sa strang får man inte vara

Vad kan Sveriges bönder göra?

LRF:s ordförande

ERIK JONSSON

talade på Moralisk upprustningsnyårssamling i Karlskoga om aktuella frågor i det svenska jordbruket

Har följer ett referat

Mot bakgrund av svaltssituationen ute i världen konstaterade talaren att den goda svenska spannmålsskörden är något Sveriges folk är mycket tacksamma över, en del t o m odmjukt tacksamma. Den kristna aktionen med namnsamling i kyrkorna inför den s k vetedebatten i riksdagen har kritiserats som en sakligt dåligt underbyggd åtgärd «Jag reagerar bestämt mot en sådan bedomning», sade Erik Jonsson «Aven om arkebiskopen och frikyrkoliedarna inte beharskar alla komponenterna i problemställningen sa var det en aktion i sant humanitär och kristen anda»

Talaren relaterade därefter hur det svenska spannmålsoverskottet under 50- och 60-talen betraktades som ett nationellt bekymmer, eftersom man på världsmarknaden kunde kopa livsmedel till mycket billiga priser. Man hade en «tvärsaker overtygelse» om att denna mark-

nad skulle bestå och 1967 års riksdag beslut att jordbruket skulle krympas ner till 80% självförsörjningsgrad genom krympning av den odlade jorden. Man hade avlagsnat sig långt från sentensen att den som far två strån att vaxa dar det forut vaxt ett ar en landets valgorare, anda darhan att det raknas som beromlig garning att lagga jord igen. Trots det bondemotstånd som kom från att bonderna hade kvar respekten for den odlade jorden har på 25 år ungefär 20% aker tagits ur produktion — bla genom anspråktagande av ofta vardefull mark for industri-, bostads- och vagbyggnad.

Steget är stort mellan den tidigare installningen i opinions-Sverige till riksdagens engagerade vetedebatt fore jul, sade Erik Jonsson. Anledningen till omsvängningen var val 1972 års skörd som misslyckades i

LRF:s ordf Erik Jonsson

stora delar av världen och som kom att vacka rik- världens somniga beslutsfattare till medvetande om att också den rika världen är beroende av utfallet av ett enda års skörd. Och trots att 1973 års världsskörd var den största vår planet frambringt krympte spannmålslagren ytterligare. USA mobiliserade då de 26 milj hektar av sina 140 milj hektar man hade liggande i trada, den s k jordbanken, men katastrofal torka i Mellanvästern, tidig frost i Kanada o s v gör att man nu raknar med en lagerhållning av endast 12—15 dagars förbrukning när vi står inför en ny skörd.

Ord mattar inte

I detta läge samlades Romkonferensen i november. Ord mattar ju inte, menade Erik Jonsson, men med politisk vilja kan texterna i resolutionerna få stor betydelse. Om politik är att vilja så förekom inte mycket av den varan vid själva konferensen. Endast ett fåtal länder var beredda till konkreta utfästelser, däribland Sverige, Australien och Norge.

Sverige lovade att avsätta 75 000 ton vete under en treårsperiod. Riksdagsdebatten fore jul innebar ett beslut om 100 000 ton och debatten får väl tolkas så att i varje fall en majoritet var överens om att all den brodspannmål som kan komma fram under vintern och våren skall gå till den hungrande världen.

Vad kan då Sveriges bönder göra? Talaren menade att även om svenskt jordbruk är mycket effektivt, med bla dubbelt så höga hektarskördar på vete som Ryssland och Kanada, har vi inte nått ett tak utan ytterligare effektivisering är möj-

lig Sarskilt borde vi satsa på vaxtforädling och få fram proteinrikare sadesslag och oljevaxter lampliga också för human konsumtion

En viktig fråga är energiresurserna. En tidning kom nyligen med den synpunkten att jordbruket är så energikrävande att vi borde krympa det och i stället importera livsmedel. Precis som om livsmedel producerade utomlands inte skulle vara lika energikrävande! Jordbrukets vaxtödling jämte skogsproduktionen är de enda produktionsprocesser som ger mer energi än vad som tillförs och formår binda solenergi så att den kan nyttiggöras som livsmedel, virke, bransel.

Har moter man kritiken om en alltför energislösande djurproduktion? Det är väl en sanning, men en sanning med modifiering. Notkreaturen är våra allra bästa bundsforväntar när det gäller att nyttiggöra vaxtmassor som ej kan användas som människoföda utan den omvandling som idisslarna hjälper oss med. En betydande del av notkottsproduktionen i världen baseras på beten som under inga förhållanden kan användas som människoföda, liksom mjölkproduktionen. Hartill kommer vallodlingens och notdjurens betydelse ur vaxtfoljdsynpunkt, betydelse för att driva ett långsiktigt jordbruk.

Kataströfsituation

Erik Jonsson berorde behovet av tekniskt bistånd till u-landerna och redogjorde för vad svensk lantbrukskooperation i samarbete med konsumentkooperationen gör för utbildning, inte minst av kooperatorer, i u-landerna. Och även om sådan hjälp till självhjälp är den va-

Forts s 12

Vad vi kan göra

Den danske fruktodlaren Gunnar Uhrenholdt berättade på karlskogakonferensen om en erfarenhet från sitt arbete med Moralisk upprustning i Indien.

«En afton kom en gammal bonde till oss och bad att få låna pengar till att grava brunn. Vi frågade honom om vi kunde lyssna till Gud tillsammans om den saken. När vi gjorde det kom tanken att han skulle gå till jordbrukskonsulenten och rådfråga honom. Han svarade att konsulenten var korrumpierad. Men nu hade vi redan tidigare gjort bekantskap med konsulenten och han hade börjat ta itu med sin egen korruption.

En tid senare kom den gamle bonden tillbaka och berättade att han börjat arbeta sju timmar om dagen istället för sex och att hans son börjat arbeta tio timmar om dagen. Konsulenten hade visat sig vara till stor hjälp. Resultatet blev att de fick 4—5 ggr så stor skörd som tidigare.»

En annan historia kommer direkt från Indien. Haromdagen kom ett brev från en ung indisk kvinna, Anasuya Paithankar. Hennes familj bor, liksom 80% av Indiens befolkning, i en av de många byarna på landsbygden. Pappan som nu är pensionerad har varit byskollarare och haft en månadslönn på 70—100 kr. Familjen kanner väl till både fattigdom och vad det innebär att leva på Guds försyn. Den unga indiskan berättar om vad de nyligen varit med om.

«Just när maten tagit slut i huset kom en bonde och frågade efter far. Mor trodde att han ville sälja en sack jordnötter till oss. 'Nej', sade han, 'det här är mat åt dina barn. Efter torkan förra året hade jag inga pengar för att köpa utsäde. Då kom Gururji (Anasuyas far) förbi mitt hem och såg att det inte växte något på mina åkrar. Han kom in och ville veta varför. Så jag svarade som det var

Forts s 12

Anasuya Paithankar tillsammans med hela sin familj

Saxat och citerat

Att vi som arbetar på sjukhusen förlorat något av vår entusiasm är kanske inte enbart beroende på den psykiska press vi varit utsatta för, utan också på att vi i allt större utsträckning måste agna våra krafter åt att ta hand om sjukdomar och skador som mänskligt att döma bort kunna undvikas

Sbrare stramhet i vårt karleksliv skulle minska antalet veneriska sjukdomar, återhållsammare rokning trycket på lungkliniker, måttligare alkoholvanor pressen på akut- och kronikervård och omdomesgillare bilkörning påfrestningen på kirurgkliniker. Med större arlighet vid deklaration och större varsamhet i aktskapet skulle patienter med nervosa besvar bli färre

Professor Gustav Giertz i Lakartidningen i sin avskedsföreläsning efter 34 års verksamhet vid Karolinska sjukhuset

För kallade man den inre rosten i oss för samvete. Kanske heter den fortfarande

så för många, men det viktiga är ju inte vad den heter utan att den existerar

Men det mänskliga möjligheten att överleva hänger samman med att den inre kommunikationen satts i rörelse och satts i centrum i oss och mellan oss

Vår omsorg om världen, vår omsorg om andra och varandra hänger samman med vår omsorg om vårt eget inre. Om vi över huvud taget gett det en chans

Asta Bolin i programmet «Innan varda'n» i TV 2

Det är nödvändigt, säger Maximov, att vi bringar fram allt i ljuset — hela sanningen, alla fakta vi känner till om brott mot de mänskliga rättigheterna, alla exempel på krankning av den mänskliga värdigheten och friheten. Att allt detta bringas fram i dagsljus!

Jag tror att tiden är kommen då det är varje kristen människas plikt att välja — välja mellan «passivitetens syndfulla värme» och den aktiva handlingens brännande hetta. Det är inte för inte som det är sagt att Guds rike inte skall komma lätt

Och an är inte den fria människan död!

På alla kontinenter bemostrar den slaveriet med ett stort NEJ

Ur en intervju med den ryske författaren Vladimir Maximov i Aftenposten om «sovjetmänniskan»

och jag ville komma med min första säck till ert hem»

Bonden Paavo i modern indisk gestalt? Grannen i det nordliga Finland på Runebergs tid vars åker var förfrusen är idag alla de runtom i världen vars falt är fortorkade. Men Paavos installation behövs lika mycket — om inte mer

Sveriges bonder

Forts fr s 11

sentliga står vi nu i en katastrofsituation där människors svalter och då fördras det en satsning på nuet för att det skall bli en morgondag. Självklart har Sveriges bonder ingenting emot att det överskott vi har kan komma svältande människor till godo

Jag vill inte framställa bönderna som mer framsynta och ansvarskännande än andra grupper i landet, men jag vill göra den reflektionen att bonden lever så nära naturen och så mitt inne i de biologiska sammanhängen att han bör ha särskilt lätt för att inse att vårt sätt att leva i den rika världen är på sikt omöjligt

Till sist vill jag förklara i bilden en gammal barnramsa, sade Erik Jonsson «Världen är så stor sa stor, större än du nansin tror, Lasse, Lasse liten». Problemen är så gigantiskt stora och vi är så små. Våra åkerarealer utgör en oerhört liten del av världens åkerjord, men detta får inte bli till den obotfärdiges förhinder, detta att vi känner oss så små att det inte är lönt att engagera sig och göra någonting. Vi har ansvar för den värld vi bebor och för en värld som kommande generationer ska leva i. Och det ansvaret måste vi efter fattig förmåga försöka leva upp till, slutade Erik Jonsson

Vad vi kan göra

Forts fr s 11

Trots att jag var en främling för honom gav han mig hela sin månadslöns till utsäde. Nu har jag fått en härlig skörd

Kort nytt

INTE FOR BILLIGT

John Wesleys kamp var som ett ovader av en brinnande ande inom det engelska samhällslivet på 1700-talet. Många hoppas på en liknande revolutionär kristen rörelse i dagens Storbritannien.

I en artikel i den engelska metodistkyrkans tidning *Methodist Recorder*, skriver pastor Roland Wilson bland annat «Man och kvinnor önskar inte att vara som får. De vill slåss som lejon. Eftergivenhet har aldrig i någon tidsålder vadjat till pionjarandan i människor.»

Han avslutar «Om våra kyrkor, istället för att demonstrera en realisationsmentalitet med ständigt lagre priser, satte priset där Kristus satte det, så skulle kyrkan kunna marschera rakt in i den sökande ungdomens led. Våga att kräva allt för det stora äventyret att omforma samhället genom förvandling i människors liv.»

Samma tidning föreslår i en halvsidesartikel att pjasen «Ride! Ride!», som under ett år spelats av amatörer runt om i Storbritannien, tas upp på repertoaren av en professionell teaterstycket, som berättar historien om John Wesley, är skrivet av Alan Thornhill och musiken har gjorts av Penelope Thwaites. Det skulle bli «som en frisk vind i teatervärlden ett instrument särskilt väl ägnat för evangelisering i en tid, som tar underhållning mycket på allvar,» skriver tidningen.

IHARDIG UNG MAN

Hans hem ligger på ön Manus i Papua-Nya Guinea 110 km gick han till fots genom urskogen. Vid ett tillfälle måste han över ett sund och fick hjälp av en man i en kanot, som han tillkallade genom att blåsa i en snacka. Han vadade över flera backar på vagen med ett bylte på huvudet. Till slut kom han fram till en by och för därifrån vidare till Australien tillsammans med tre andra studenter. Deras mål? Ett 6 dagars lager för ungdomar, som ville ta ansvar för sina länder och få träning i hur de skulle göra det. Sexton länder på fem kontinenter var representerade.

DEN STORSTA RIKEDOMEN

«Om ni sätter det stora målet att omskapa Indien först i livet, så kommer ni också att finna det ratta arbetet, som ger er och era familjer tillräcklig försörjning.»

Det var Rajmohan Gandhi, som sade detta till studenter i Madras under ett seminarium om utbildning och arbete. Han fortsatte:

«Jag säger inte, att ni kommer att få arbetet serverat på ett fat. Ni får kampa för att finna det. Men det land, som ni har beslutat er för att omskapa, kommer inte att neka er det. Vår största rikedom är våra män och kvinnor. Vad skulle vi tanka om araberna, om de låt bli att utvinna eller sälja sin olja? Att de inte var vid sina sinnens fulla bruk. Detsamma kan sägas om oss, om vi inte utvecklar hjärnan och kroppen och använder den till att ta itu med problemen i samhället.»

APROPÅ KVINNOÅRET

«Husmodrarnas manifest», som är författat av engelska kvinnor och som vi tidigare nämnt om i Ny Värld i Bild, är tryckt i 21 000 exemplar och är spritt över hela Storbritannien.

Beställningar har inkommit från 20 olika länder. Manifestet, som bland annat ber husmodrarna att bekämpa inflationen genom att köpa mindre och spara mer, samt att söka kontakt och etablera venskap med invandrarfamiljer för att underlätta deras situation, har mott stort gensvar överallt. Initiativtagarna berättar om hur manifestet har lett till en hel rad initiativ från kvinnor över hela Storbritannien. Det har blivit omtalat i tidningar och radioprogram.

LONDON

Peter Howards färgrika musikal «Hunden och benet» har just avslutat sin elfte säsong på Westminsterteatern. Jack Tinter skriver i tidningen *Daily Mail* «Stycket ligger högt på listan över gamla favoriter. Innehållet och musiken hör till de stora glädjemöjigheterna i jultiden. Efter elva år är det fortfarande lika nytt och friskt som en nyutsprungna blomma.»

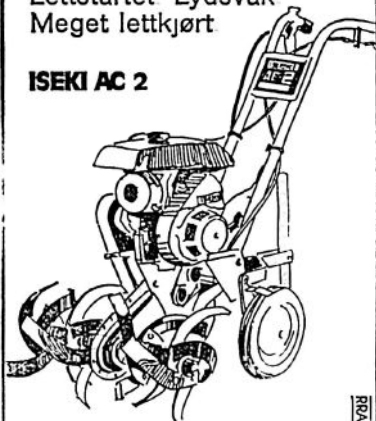
Utmaning till boer

På synoden i Pretoria

Fresende japaner

ISEKI — den nye have-
jordfreser Bygget med
japanernes sans for
detaljer og kvalitet
Lettstartet Lydsvak
Meget lettkjørt

ISEKI AC 2

Reinhardt Maskin A-S

4601 Kristiansand S

Avd Østre Aker vei 101

Oslo 5

Nederlandske reformerte kyrkan har betraktats som ett av apartheidpolitikens ideologiska fasten i Sydafrika I dess helvita synod holls ett tal som har nedan återges i utdrag av en av delegaterna, pastor George Daneel Som landslagsspelare i rugby blev han en av Sydafrikas idoler, kand och valkand runt om i landet Det kan vara vart att komma ihag att talet inte holls på långt tryggt håll, dar det inte kostar något att kritisera apartheid, utan infor vita nationalistiska boer

«Vårt lands framtid star på spel Forändringar ar ofrånkomliga Frågan ar vad for slags forändring det skall bli, en frivillig forändring som resultat av ånger och battring eller en våldsam påtvingad forändring Att vara omvand och lyda det

forsta budet, att alska Gud ar ingen garanti for att vi skall alska var nasta, sarskilt om han ar svart

Alla rasers framtid

Fordomar och en attityd av overlagsenhet gentemot de svar-ta ar också något som vi vita har vuxit upp med i det har landet Det har blivit en del av vårt tankande och vårt liv

Men vi kan inte tillåta vår boerstolthet att hindra oss från att rannsaka våra hjartan och be Gud astadkomma den transformerung i manskliga relationer som vårt samhalle behover Om vi lyder Gud aven nar det kolliderar med vårt traditionella levnadssatt, kan vi med fortrostan lagga vår egen framtid och alla rasers framtid i vårt land i hans hander »

Bruk

kvalitetsprodukter

fra

A
S **SABA**

ACEROLA PLUS

Naturligt C-vitamin

från Acerola Korsbar, Nypon, Svarta Vinbar och Paprika

Acerola Plus tillverkas i tropikerna Acerola Korsbar växer i Västindien Frukten är 28 gånger rikare på C-vitamin än apelsin

Redan 1945 lade professor Asenjo fram de vetenskapliga bevisen om fruktens enastående höga C-vitaminhalt

ACEROLA PLUS säljs som tabletter och instantdryck i HALSO-KOSTAFFARERNA

Goda tuggbara tabletter i förpackningar om 50 st, 100 st, 250 st och 750 stycken C-vitamin-halt 100 mg per tablett Finns även i starkare dosering 300 mg och 500 mg per tablett

Som instantdryck osotad 2000 mg per tesked och sotad 1000 mg per tesked

JUST NU SALJS ACEROLA PLUS om 40 tabletter och 100 tabletter på TREVLIGT PRESENTGLAS LAMPLIG JULKLAPP Pris 40 st 8 90 — 100 st 15 70

IMPORT Naturprodukter Storgatan 4 - 703 61 Örebro, tel. 019/18 33 60.
Även postorder expedieras — om inte Acerola Plus finns på er plats

Civilingenjör
Lennar Sjögren
Trossans Gård
S-660 SVALLA
Sverige

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Goteborgs
Frihamn
Tel 031-51 07 04

Båt
PONTUS